

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 122/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. marca 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Csp 125/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Csp 125/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 1732/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna konaného 4. decembra 2019 na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní sa sťažovateľ v právnom postavení žalobcu domáhal proti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), vymoženía sumy 1 882 €. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že okresnému súdu doručil 20. júna 2018 žalobu, ktorú následne doplnil a opravil podaním z 10. augusta 2018 doručeným okresnému súdu 15. augusta 2018. Sťažovateľ namieta, že okresný súd bol nečinný 5 mesiacov a až po zmene sudcu zaslal 14. januára 2019 doplnenú žalobu žalovanému na vyjadrenie. Následne v podaní z 19. februára 2019 doručenom okresnému súdu 25. februára 2019 sťažovateľ uviedol „*prostriedky procesného útoku*“. Výzvou z 9. mája 2019 okresný súd vyzval žalovaného na predloženie úplného výpisu z úverového účtu právneho predchodcu žalovaného na základe zmluvy o vydaní súkromnej kreditnej karty so sťažovateľom z 20. marca 2003, pričom žalovaný k predmetnej výzve doručil okresnému súdu 24. júna 2019 vyjadrenie. Okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 16. október 2019.

5. Sťažovateľ namieta, že ak okresný súd nerozhodol o jeho žalobe v lehote jedného roka, porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

6. Sťažovateľ v tomto období využil možnosť postupu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a 21. júla 2019 podal sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu (ďalej len „sťažnosť“). Predseda okresného súdu po prešetrení veci prípisom sp. zn. Spr 22148/2019 z 22. augusta 2019 konštatoval, že v napadnutom konaní nebola zistená nečinnosť okresného súdu, a preto vyhodnotil sťažnosť ako nedôvodnú.

7. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na rôzne definície pojmu korupcia a tvrdí (bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia, pozn.), že súdne prietahy v napadnutom konaní sú práve dôsledkom korupcie. Zároveň poukazuje na viaceré ústavné

sťažnosti, ktoré už adresoval ústavnému súdu, a taktiež na nedostatky v rámci vymožitelnosti práva na Slovensku.

8. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 €, čo odôvodnil nečinnosťou okresného súdu, korupciou a spôsobeným „*psychickým týraním*“.

9. Na záver sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu, pretože jeho nepriaznivá finančná situácia mu neumožňuje platiť za poskytovanie právnych služieb, pričom podaním zo 16. decembra 2019 (doručeným ústavnému súdu 18. decembra 2019) špecifikoval svoje majetkové pomery a predložil výpis zo svojho účtu.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom (§ 39 a § 43, § 123, § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde), a súčasne zisťoval, či v danom prípade nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

19. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

20. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s jeho nečinnosťou.

21. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014) judikoval, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto práva sa namieta

v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch.

22. Ústavný súd hodnotil napadnuté konanie okresného súdu z pohľadu možného vzniku zbytočných priet'ahov od jeho začatia, t. j. od prijatia doplnenej a opravenej žaloby okresným súdom 15. augusta 2018 do 1. októbra 2019, keď bola ústavnému súdu doručená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa, a dospel k záveru, že dĺžku konania v trvaní približne 13 mesiacov nemožno z ústavnoprávneho hľadiska vyhodnotiť ako takú, ktorá by dovoľovala prijať záver o porušení práva s'ťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh je zrejmé, že nečinnosť okresného súdu trvala približne len päť mesiacov, a to v období od 15. augusta 2018, keď s'ťažovateľ doručil okresnému súdu svoju doplnenú a opravenú žalobu do 14. januára 2019, keď okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe s'ťažovateľa. Od toho času okresný súd postupoval v podstate plynulo bez výraznejších období bezdôvodnej nečinnosti. Navyše, dopytom na okresný súd bolo prostredníctvom informačnej kancelárie zistené, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej s'ťažnosti už okresný súd 10. februára 2020 vyhlásil rozsudok vo veci samej.

23. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že všeobecný súd je povinný v celom konaní postupovať v súlade s princípom hospodárnosti konania (princípom procesnej ekonómie) vyjadreným v čl. 17 zákona č.160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nie je však viazaný žiadnou stanovenou lehotou na rozhodnutie vo veci (okrem výslovne zákonom stanovených výnimiek napr. o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ale i táto lehota je iba lehotou inštruktívnou).

24. Ústavný súd uznáva, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol pri vykonávaní procesných úkonov vo veci celkom optimálny a efektívny, avšak táto dĺžka konania sama osebe nemá takú intenzitu, aby ju bolo možné po prijatí ústavnej s'ťažnosti jednoznačne kvalifikovať ako „zbytočný priet'ah“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. vyhodnotiť ju ako neprimeranú podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zdôrazňuje, že na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu prihliada len vtedy, keď sa vyskytli

opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. III. ÚS 199/02, I. ÚS 57/01). Znamená to teda, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03).

25. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru ESĽP, z ktorej vyplýva, že dĺžka konania v civilných veciach v trvaní dvoch až troch rokov na jednom stupni všeobecného súdnictva je v závislosti od povahy veci akceptovateľná a nie je v rozpore s právom na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri Humen v. Poľsko, rozsudok ESĽP z 15. 10.1999, s'ťažnosť č. 26614/95, body 58 a 69).

26. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú s'ťažnosť smerujúcu proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

27. Pokiaľ ide o žiadosť s'ťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd zdôrazňuje, že na vyhovenie takejto žiadosti musia byť kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná s'ťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

28. Ak teda ústavný súd po posúdení ústavnej s'ťažnosti zistí, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc na jej prerokovanie, ústavná s'ťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda to znamená, že nie je splnený jeden z predpokladov

ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

29. Vzhľadom na to, že ústavný súd v danom prípade dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti a z tohto dôvodu ju odmietol, nebolo možné vyhovieť ani žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pretože by išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019). Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia (bod 2 výroku).

30. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pretože rozhodovanie o ňom je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody (čl. 127 ods. 3 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu